

ESIPUHE.

Aloin kirjoittaa tätä miete- ja havaintokokoelmaa, joka kaipaa järjestystä, melkeinpä yhtenäisyyttäkin, hyödyttääkseni erästä hyvää ja arvostelukykyistä äitiä.¹ Alkusuunnitelmanani oli ainoastaan muutamman sivun pituinen kirjoitelma; mutta kun aineeni vasten tahtoani tempasi minut mukaansa, tämä kirjoitelma huomaamattani paisui kokonaiseksi teokseksi, joka epäilemättä on liiankin suuri siihen nähden, mitä se sisältää, mutta liian pieni käsittelemäänsä aineeseen nähden. Olin kauan kahden vaiheilla, julkaisisinko sen, vai en, ja usein olen tullut sitä kirjoittaessani ajatelleeksi, ettei vielä se, joka on kyhännyt muutamia lentokirjasia ole kykenevä kirjaa kirjoittamaan. Turhaan koeteltuani teostani parannella, luulen olevani velvollinen julkaisemaan sen tämänkuntoisena, sillä pidän tärkeänä, että yleinen huomio kääntyy näihin kysymyksiin; enkä luule, vaikka esittämäni aatteet olisivatkin tehottomat, kokonaan hukanneeni aikaani, jos niiden kautta toisissa

---

¹ Rouva de Chenoncaux'ta.

herätän hyviä aatteita. Miehen, joka syrjäisestä asemastaan levittää kirjoituksia yleisöön, ollen vailla ylis-
telijöitä ja hengenheimolaisia, jotka niitä puolustaisi-
vat, ja tietämättä edes mitä niistä ajatellaan tai sano-
taan, ei tarvitse pelätä, että jos erehtyy, hänen ereh-
dyksiään hyväksytään tutkimatta.

En aio puhua paljoo hyvän kasvatuksen tärkey-
destä; en myöskään aio pitkään viipyä todistelemassa,
että nykyään käytännössä oleva kasvatustapa on huono.
Tuhannet muut ovat sen tehneet ennen minua, eikä
minun ollenkaan tee mieli täyttää kirjaa seikoilla, jotka
kaikki tuntevat. Tahdon vaan huomauttaa, että am-
moisista ajoista on yleisesti moitittu käytännössä ole-
vaa kasvatustapaa, ilman että kukaan olisi ehdottanut
parempaa. Vuosisatamme kirjallisuus ja tiede tähtää
melkoisesti enemmän hajoittamiseen kuin rakentami-
seen. Käytetään arvostelijan mahtipontista kieltä;
mutta sen, joka tekee uusia ehdotuksia, tulee asettaa
puheensa toisin ja tavalla joka eroaa oppineisuuden
ongelmista. Huolimatta siitä, että on julaistu koko
joukko kirjoitelmia, joiden yksinomainen tarkoitus
muka on yhteishyödyn saavuttaminen, on kuitenkin
unhotettu kaikista hyödyllisin seikka, nimittäin ih-
misten kasvattamistaito. Aineeni oli vallan uusi, hu-
olimatta siitä, että jo Locke sitä oli kirjassaan käsitel-
lyt, ja pelkään suuresti, että niin on oleva vielä sen-
kin jälkeen, kun minä olen julaissut kirjani.

Emme ollenkaan tunne lapsen luontoa; siitä muo-
dostamiemme väärin käsitteiden nojalla joudumme,
kuta pitemmälle koetamme päästä, yhä kauemmaksi har-
hateille. Viisaimmatkin henkilöt käsittelevät etupäässä
sellaista, mikä on tärkeätä täysikasvuisten tietää, ot-

tamatta huomioon sitä, mitä lapset kykenevät ymmärtämään. He hakevat aina lapsessa täysikasvuisen ominaisuuksia, ajattelematta millainen lapsi on, ennenkuin se kehittyy aikaihmiseksi. Juuri tätä lapsen tilaa olen mitä uutterimmin tutkinut, jotta voitaisiin hyötyä huomioistani, vaikkapa koko metodini olisikin haaveellinen ja väärä. On mahdollista, että olen suuresti erehtynyt sen suhteen, mitä pitää tehdä, mutta luulen tarkanneeni sitä alaa, johon meidän on kohdistaminen toimintamme. Tutkistelkaa siis aluksi paremmin oppilaitanne; sillä varmaankaan ette heitä ollenkaan tunne. Jos siis tässä tarkoituksessa luette tätä kirjaa, luulen teillä voivan olla siitä jotakin hyötyä.

Mitä tulee siihen kirjani osaan, jota tullaan sanomaan systemaattiseksi, mutta joka oikeastaan vaan kuvaa luonnon kulkua, niin se on enimmäin antava lukijalle aihetta epäilyksiin; ja tältä puolen myös epäilemättä tehdään hyökkäys minua vastaan ja ehkäpä syystäkin. Pidetään kirjaani pikemmin uneksijan kasvatusta koskevinä haaveiluina kuin kasvatusta käsittelevänä tutkimuksena. En mahda sille mitään. En esitä toisten aatteita, vaan omiani. Minun katsantokantani on vallan erilainen kuin muiden ihmisten; jo aikoja sitten on minua siitä moitittu. Mutta riippuuko siis omasta vallastani muuttaa katsantotapaani ja aatteitani? Ei suinkaan. Minun vallassani on vaan karttaa oman arvostelukykyni ja aatteideni liiallista ihailua ja välttää sitä luuloa, että minä muka olisin viisaampi kaikkia muita ihmisiä; minä voin ainoastaan olla ehdottomasti luottamatta vakaumukseeni, mutta en voi sitä hylätä; siinä kaikki, minkä voin tehdä ja minkä teen. Jos siis joskus puhun ehdot-

tomaan tapaan, se ei tapahdu siinä tarkoituksessa, että tyrkyttäisin mielipidettäni lukijalle; tahdounhan vaan hänelle lausua oman ajatukseni. Minkätähden esittäisin epäilyksen muodossa sellaista, jota omasta puolestani en ollenkaan epäile? Lausun tarkalleen ne ajatukset, jotka liikkuvat mielessäni.

Vapaasti esittäessäni mielipiteitäni, en suinkaan kuvittele niitä yleispäteviksi, minkä vuoksi aina minun perusteeni, jotta niitä voitaisiin punnita ja minua niiden mukaan arvostella: mutta vaikka en ollenkaan aio itsepuolesta puolustaa aatteitani, pidän itseäni kuitenkin velvollisena niitä julkaisemaan; sillä ne perusteet, joihin nojaan ja jotka eroavat muiden perusteista, eivät suinkaan ansaitse välinpitämättömyyttä. Ne ovat senlaatuksia, että niiden todellisuutta tai epäpätevyyttä on perin tärkeä tuntea, ja niihin perustuu ihmiskunnan onni tai onnettomuus.

Ehdottakaa vaan sellaista, mikä on toteutettavissa — tätä kuulen itselleni lakkaamatta toistettavan. Tämä on samaa, kuin jos minulle sanottaisiin: ehdottakaa sellaista, mitä jo tehdään; tai ainakin ehdottakaa jotakin hyvää, joka sopisi yhteen voimassa olevan pahan kanssa. Sellainen ehdotus on muutamassa suhteessa vielä paljoka eriskummallisempi kuin minun ehdotukseni, sillä tässä hyvän ja pahan sekoituksessa edellinen turmeltuu, ja jälkimäinen ei parane. Kernaammin minä puolestani kokonaan noudattaisin käytännössä olevaa menettelytapaa, kuin että vaan puoleksi omistaisin hyvän menettelytavan; siten ihmisessä olisi vähemmän ristiriitaisuutta; sillä hän ei voi samalla kertaa tavoitella kahta vastakkaista päämäärää. Isät ja äidit, mikä on toteutettavissa, on sama kuin

mitä te tahdotte toteuttaa. Pitääkö minun vastata teidän tahdostanne?

Jokaisen ehdotuksen toteuttamiseen ryhdyttäessä tulee ottaa huomioon kaksi seikkaa: ensiksi ehdotuksen taattu oivallisuus, ja toiseksi mitenkä helpoa tai vaikeata sitä on toteuttaa.

Mitä tulee edelliseen näkökohtaan, takaa riittävästi ehdotuksen luotettavuisuuden ja toteutettavuisuuden se seikka, että se hyvä, minkä se sisältää, piilee itse asian laadussa, kysymyksessä olevassa tapauksessa esimerkiksi se, että ehdotettu kasvatustapa on sovelias ihmisluonnolle ja että se hyvin vastaa ihmissydämen vaatimuksia.

Jälkimäinen näkökohta riippuu erityisten asiahaarojen aiheuttamista suhteista, jotka asiaan nähden ovat satunnaiset, ja jotka siis eivät ollenkaan ole välttämättömiä ja jotka saattavat vaihdella äärettömiin. Niinpä joku kasvatustapa saattaa olla sovelias Schweitssissä, mutta sopimaton Ranskassa; toinen taas voi kelvata porvaripiireissä, mutta ei ylhäisissä. Kasvatustavan suurempi tai vähempi sopivaisuus riippuu lukemattomista eri seikoista, joita on mahdoton määrätä muuten kuin erityisesti sovittamalla metodia eri maihin ja eri olosuhteisiin. Koska kaikki nämä erityissovittelut eivät oleellisesti kuulu aineeseen, en myöskään aio niitä käsitellä. Toiset tutkistelkoot niitä, jos haluavat, kukin silmällä pitäen sitä maata tai valtiota, joka on hänen silmämääränään. Minulle on tarpeeksi ainoastaan se tieto, että kaikkialla, missä ihmisiä syntyy, heitä voi kasvattaa ehdottamieni perusteiden mukaan ja että, jos heidät on saatu kasvatetuksi sellaisiksi kuin minä ehdotan, on paraiten

hyödytetty sekä heitä että muita. Jos en saa tätä tehtävää toteutetuksi, niin epäilemättä olen väärässä; mutta jos sen toteuttaminen minulle onnistuu, olisi myöskin väärin minulta enempää vaatia, sillä enhän lupaakaan enempää.
